

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 3440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število račun št. 11.408

Najnovejša intriga fašističnega Rima

SNOVANJE BALKANSKE MALE ANTANTE.

Glavna karakteristika fašistične zunanje politike je že od nastopa Mussolinija, da je element nemira v Evropi, zlasti pa v srednji in vzhodni. Odveč bi bilo ponavljati vse akcije, ki jih je započela v preteklih desetih letih, vse pa so bile več ali manj naperjene proti obstoječemu stanju in vseh cilj je bila oslabeitev ali celo odstranitev Jugoslavije. Spomnimo se samo akcije revizionizma, ki je bila sprva započeta nekako neoficijno, je pa s predlogom o osnovanju direktorija štirih velesil dobila tudi uradno sankcijo rimskega zunanjega ministra. In prav ta predlog je vzbudil toliko nemira, kakor noben drugi v vsem povojnem času! Z njim je hotel Mussolini doseči »mirnim putem« tisto, kar je fašizem oznanjal prej z grožnjami oborožene sile. Zemljevid Evrope naj bi se spremenil potom preprostega diktata Italije in Nemčije ob sekundiranju Anglije ter oslavitvi Francije.

Danes je do rimskega predloga že ustvarjena zadostna distanca in razrešena so tudi razna vprašanja, ki so neodločala o njegovem nastanku in neuspehu. Danes vemo tudi to, da ima poleg Francije največ zasluga Amerika, da se je Mussolinijev manever ponesrečil. Direktorij štirih je bil v rimski zamisli pokopan prav v Washingtonu o priliki tamkajšnjega obiska Macdonalda in Herriota! Čim je pa fašistični Rim spoznal, da tudi po tej poti ne pride do zaželenega rezultata, je že zasnoval novo intrigo, seveda naperjeno zopet proti Jugoslaviji in s tem proti mali antanti kot celoti. Prve vesti o tej intrigi smo prejeli pretekli teden iz Ženeve, kjer se je pojavila na razorožitveni konferenci nenadoma nenavadno močna italijanska delegacija in imela skupno ali posamično dolge tajne konference z istočasno nenavadno močnimi delegacijami Turčije, Bolgarije, Grčije in Albanije. Definitivno pa so nas o njej poučile najnovejše vesti iz Londona, kjer so bile objavljene v skoraj vseh vodilnih političnih dnevnikih. Napisane so bile o priliki prihoda Mussolinijevega opravitelja poslov italijanskega zunanjega ministra barona Aloisija v London.

Okrepitev male antante na novi organizatorični podlagi ni zadela nikogar tako zelo kakor italijanske fašiste. In ker

rimski načrt ni uspel, so v rimskem zunanjem uradu noč in dan premišljevali, kako bi izvedli protitudarec, kako bi vsaj kakorkoli oslabil moč in pomen male antante. Pri tem so se naposled spomnili svojih starih balkanskih prizadevanj, in intriga je bila zasnovana. Realizaciji te intrige so služile prav zadnje tajinstvene konference v Ženevi in v isti namen je odpotoval sedaj baron Alois v London. Konkretno gre za to, da se proti mali antanti osnuje po istih načelih in po isti praksi nekakšna balkanska antanta, katero naj bi tvorile Albanija, Grčija, Bolgarija in Turčija pod vodstvom velesile Italije. Ta balkanska mala antanta naj bi bila zasnovana kot napadalna fronta proti podonavski mali antanti, to se pravi z odkritimi besedami proti Jugoslaviji in Romuniji. Zlasti Jugoslavija bi bila ž njeno stisnjena od Skadarskega jezera do Donave in italijanske klešče, dočim bi bila Romunija vezana po Bolgariji in Turčiji vzdolž Donave in črnomoške obale.

Kaj so baron Alois in njegovi pomočniki dosegli na sestankih v Ženevi, seveda ni znano, iz potovanja Mussolinijevega emisarja v London se pa da sklepati, da se Grčija in Turčija brez angleškega blagoslova nočeta upreti v voz nove zveze. Znano je namreč, da Grčija ne napravi v zunanji politiki nobenega pomembnejšega koraka brez sporazuma z Anglijo, pa tudi Turčija gleda zadnje čase precej pozorno v London in Pariz. Baron Alois je prispel zato v London, da bi pridobil Macdonalda in njegovo vlado za odobritev balkanske male antante. Ali bo dosegel uspeh? Angleški tisk, ki poroča o tem, je skoraj brez izjem proti taki avanturi. Po hitlerjadah v Nemčiji so dijlo namreč Angleži drugače o naši mali antanti, kakor so prej. Zato je zelo verjetno, da se bo baron Alois vrnil v Rim odnosno v Ženevo brez angleškega blagoslova; v tem primeru se pa Grčija in Turčija ne bosta spuščali v fašistične avanture.

Tako smemo upati, da bo rimska fašistična diplomacija doživela tudi s tem nov neuspeh. Tudi najnovejša intriga se bo končala klaverno, morda še bolj kakor rimski načrt direktorija.

Starhembergov obračun s Hitlerjem

VODITELJ AVSTRIJSKIH HEIMWEHROVCEV NAPADEL NARODNI SOCIALIZEM IN ODKLONIL VSAKO MISEL NA PRIKLJUČITEV AVSTRIJE K HITLERJEVI NEMČIJI.

DUNAJ, 8. maja. Včeraj dopoldan je bilo tukaj veliko zborovanje voditeljev nižjeavstrijskih organizacij »Heimwehra«, ki se ga je udeležilo okrog 500 voditeljev. Med drugimi je govoril tudi zvezni vodja knez Starhemberg, ki je med ostalim dejal: »Pravo nemštvo je doma v Avstriji. Mi smo ustvarili že velike nemške kulturne vrednote in se borili že precej poprej za nemštvo, ko je imel Berlin še popolnoma druge misli. Program »Heimatschutz« zahteva ustvaritev samostojne, neodvisne in fašistične avstrijske države. V naših očeh je nasprotnik vsak, ki nas hoče ovirati na tej poti. Ves vik in krik o priključitvi Avstrije in o ustanovitvi tretjega cesarstva je že v sami zamisli sleparija, ker ve vrhovni šef narodno socialistične stranke Hitler prav dobro, da ne more izvesti priključitve Avstrije k Nemčiji. Dokler pa ni dovolj močan, da bi nastopil z dejstvi, je pametnejše, da »drži gobec« in ne razdira skupne stavbe, ki je sedaj potrebna. Zakaj ni Hitler nikoli spregovoril niti besede o priključitvi? Zato, ker se je teh namer odrekal in si ni hotel z ozirom na

svojo zunanjepolitično izolacijo napati sovražnikov v svetu. Narodni socialisti hočejo le izenačenje Avstrije z Nemčijo, to se pravi, da zahtevajo, da bi se čutil vsakokratni predsednik avstrijske vlade berlinskega državnega upravitelja. Toda mi Avstrijci smo poklicani mnogo prej, kakor pa berlinski gospodje, ustvarjati nemško zgodovino in določati vsenemški koncepti Nemčije. Prišel bo dan, ko bomo načeli vprašanje nemške usode in ko bomo ustvarili centrum Velike Nemčije, to je res nemške države in ne države neke politične stranke. Vsako diskusijo o priključitvi in združitvi odklanjamo vse dotlej, dokler ne bo Berlin opustil svojih misli o rajhovskih komisariatih in državnih upravitelstvih.

DUNAJ, 8. maja. Istočasno, ko je Starhemberg obračunaval s Hitlerjem, so uprizorjali narodni socialisti po vsej Avstriji bučne demonstracije proti režimu. Demonstracije so bile posebno srdite v Lincu, Gradcu, Solnogradu, Celovcu in Inomostu, kjer so tisoči ljudi pljuvali na Heimwehrovce.

Herriotova pot v Ameriko brez uspeha

KAKOR MACDONALDOVA, TAKO TUDI HERRIOTOVA POSVETOVANJA NI SO RODILA NOBENIH STVARNIH USPEHOV.

PARIZ, 8. maja. Predsednik republike Lebrun je v razgovoru, ki ga je imel s Herriotom, izrazil veselje nad prisrčnim sprejemom, ki ga je doživel Herriot pri predsedniku Rooseveltu. Dostavil je, da se osebno zahvaljuje Herriotu za trud, ki ga je imel za ustvaritev še boljših odnosov med Francijo in Združenimi državami.

PARIZ, 8. maja. V včerajšnji številki piše »Figaro« v zvezi z zadnjimi dogodki v Washingtonu med drugim sledeče: »G. Herriot se je vrnil iz Amerike praznih rok in g. Daladier ga je pričakoval s hladno vpludnostjo. Grenkoba neuspeha se spreminja v srd. Že predvčerajšnjim so Herriotovi pritaši odkrito grozili predsed-

niku vlade Daladierju, ker noče priznati pomena nedavne Herriotove misije v Združenih državah in so pri tem poudarjali, da bo temu Daladierjevemu stališču morala izreči svojo sodbo tudi radikalno socialistična stranka.« Na drugi strani pa se je Herriot vendarle odločil, da je na koncu koncev predinsnočnim, ko je zapuščal elizejsko palačo, spregovoril, ne skrivajoč pri tem svojih namer: »Šestnajstega maja se bom zopet vrnil v vlogo narodnega poslanca rhonskega okrožja. Tedaj bom mogel svobodno reči vse, kar mišlim. To je rezultat vselega potovanja v Ameriko in sedaj se je odprla pri nas politična borba, ki se bo bila seveda le v »interesu« Francije.«

Kancelar Dollfuss Mussolinijev agent

OSTRE BESEDE PARIŠKEGA »POPULAIRE« NA NASLOV AVSTRIJE IN NJENE SEDANJE NOTRANJE IN ZUNANJE POLITIKE.

PARIZ, 8. maja. Razpravljajoč stališče predsednika avstrijske vlade dr. Dollfussa piše »Populaire« med drugim sledeče: »Poskušajte predstaviti dr. Dollfuss kot edini človek, ki more rešiti Avstrijo pred nemškimi fašizmom. V glavnem se zahteva od nas, da ga ne napadamo, temveč, da ga nasprotno podpiramo, to se pravi, da Francija izplača Avstriji ono, kar ji je obljubila, ker da se bo sicer moral dr. Dollfuss umekniti z vodstva države in bo nato Avstrija nezogibno morala postati podrejena Nemčiji. Toda počasi, gospoda! Kako pride Francija do tega, da podpira finančno in politično Mussolinijevega agenta? Kaj še ni dovolj jasno, da je protidemokratska in protisocialistična politika, v kolikor je tudi bila naperjena proti hitlerianstvu, dejansko fašistična politika italijanske barve in da je njen cilj skleniti zveze z Madžarsko in Italijo? Mar tudi še ni dovolj jasno, da stremi ta politika po ponovni vzpostavitvi avstro-ogrske

monarhije, kar bi dovedlo v primeru vrnitve Habsburžanov na prestol ta del Evrope v največjo nevarnost? Kaj je to morda želja Francije? To zadevo je treba končno vendarle razčistiti. V vsakem primeru, če se že hoče rešiti Avstrija, moramo odkrito nastopiti proti Dollfussovi politiki. Če hoče pa Dollfuss služiti Mussoliniju, naj ne računa na francoski denar. To je vse. Če potrebuje Dollfuss denarja, naj mu ga da Mussolini!«

DOLLFUSS POJDE ZNOVA V RIM.

RIM, 8. maja. Fašistični listi poročajo, da bo avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss ob koncu t. m. prispel v Rim, da podpiše konkordat, ki je bil sklenjen med Avstrijo in Vatikanom.

Trajanje gospodarske konference.

WASHINGTON, 8. maja. Zunanji minister Hull je izjavil, da upa, da bodo glavni cilji bodočih svetovnih gospodarskih konferenc rešeni v teku dveh mesecev dela konference.

Usoda Hugenberg in Brüninga

BERLIN, 8. maja. Še vedno ni odločeno, ali bo Hugenberg ostal v vladi, ali pa bo podal ostavko. Vsekakor pa mora pasti ta odločitev pred 18. majem, ko se bo sestal pruski deželni zbor. V političnih krogih se zatrluje, da more Hugenberg ostati v vladi le pod pogojem, da poda ostavko na položaj resornega ministra za poljedelstvo v Prusiji, ker mora sicer sploh odstopiti. Ni še znano, kakšno stališče bo Hugenberg zavzel, vsekakor pa je verjetno, da se bo umaknil s poti.

BERLIN, 8. maja. Glavni vzrok, da je bilo sklenjeno, da se izvoli Brüning za voditelja centra, je v tem, ker vsi ostali kandidati v sedanjih časih niso hoteli sprejeti tega mesta in to iz razloga, ker obeta prevzem tega kočljivega mesta konec v zaporu. Mi-mo tega pa uživa Brüning veliko zaupanje zlasti pri mladini.

FRANCIJA OHRANI ZLATO VALUTO.

PARIZ, 8. maja. Vladni krogi demantirajo vesti nekaterih ameriških listov, da namerava Francija opustiti zlato valuto.

Pohod na Peking

PEKING, 8. maja. Po uradnih japonskih, ameriških in kitajskih poročilih stollimo neposredno na pragu nove japonske ofenzive proti Pekingu. Tientsinu in Kalganu. Računa se, da se bo vnela te dni najbesnejša bitka, kar jih je bilo doslej med Kitajci in Japonci. Čim bodo japonske čete naskočile močno utrjene kitajske postojanke v omenjenem ozemlju. Japonski krogi za trjujejo, da ofenzive ne more preprečiti nobena stvar več in da bo izvršen pohod na Peking z vso naglico. Japonci so zbrali v Mandžuriji močno zračno bojno brodogojce, ki bo posulo kitajske postojanke z bombami. Med tem se pa skušajo Japonci pomiriti z Rusi.

AMERIŠKI JAVNI DOLGOVI.

WASHINGTON, 8. maja. Javni dolgovi Združenih držav so narasli za 3 milijarde dolarjev v preteklem letu in so dosegli dne 30. aprila t. l. vsoto 21.441.209.176 dolarjev.

Daruite knjige za knjižno akcijo!

Dnevne vesti

Iz profesorske službe. Za profesorja verouka na ptujski realni gimnaziji je imenovan g. Stanko Cajnar iz Maribora.

Diplomiral je na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju g. Miloš Miovič, sin znanega veleposestnika in podjetnika g. Petra Mioviča iz St. Ilje v Stov. goricah. Čestitamo!

Žetev smrti. V preteklem tednu so v Mariboru umrli: Leopold Burjan, železničar v p., star 58 let; Anton Ligovsky, finančni nadzornik v p., 74 let; Katarina Völkerjeva, zasebnica, 68 let; Gabriella Čehova, hčerka mehanika, stara 20 dni; Leopold Anrater, ključavničarjev sin, star 1 dan; Franc Malec, posestnik, 60 let; Janez Vidmajer, kovač, 59 let; Katarina Ramova, vdova po uradniku, 80 let; Josipina Peskova, posestnica, 65 let; Leopoldina Mastenova, zasebnica, 79 let; Ivan Šnuderl, delavec, 40 let; Frančiška Antončičeva, žena delavca, 42 let; Matija Skarič, tesar, 71 let; Ludvik Škapin, delavec, 32 let; Franc Erhar, mlinar, 70 let; Odon Pšeničnik, kočaričin sin, 16 let in Alojz Vute, delavec, 53 let. N. p. v m.!

V četrtek 11. t. m. ob 20. uri zaključijo četrta mladitvena intelektualcev svoj strokovno znanstveni cikel, in sicer s predavanjem glavnega urednika »Večernika« g. Radivoja Reharja o razvoju svetovne politike po vojni.

Drevi vsi na koncert! Drevi ob 18. uri bo v veliki unisoni dvorani koncert srednješolske mladine. Te lepe mladinske prireditve naj se sigurno udeležijo starši in varuhi. Vstopnice se bodo dobile eno uro pred začetkom koncerta.

Ponovno opozarjamo in vašino občinstvo, da si nabavi vstopnice za akademijo Angleškega krožka vnaprej pri g. Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici. Šaj so najdražji sedeži jedva po 10 Din. Program se bo, v kolikor je angleški, pojasnjeval v slovenščini. Pridite poslušati angleško narodno in umetno pesem! Poslanik Združenih držav severnoameriških v Beogradu, gosp. J. D. Prince, je društva za 10-letnico poslal poslanico o pomenu učenja angleškega jezika z željo, da se prečita na akademiji, kar se bo tudi zgodilo.

Jadralni polet bo 14. tm., in sicer bo pristalo brezmotorno letalo na Teznej. Mariborski Aeroklub opozarja javnost, da sprejema pisma in razglednice za pošto, namenjeno z letalom vsak dan od 5. do 6. ure popoldne v društvenem tajništvu v Grajski ulici. Poštnino je treba plačati v gotovini, in sicer za pisma 18 Din, za razglednice pa 12 Din.

Poletni vozni red na naših železnicah. S 15. majem bo uveden na naših železnicah nov vozni red.

Na večerajšnji sokolski tomboli se je nasmehnila sreča Mariji Roškarjevi, ženi upokojenega železničarja s Pobrežja, ki je zadela prvo tombolo, znesek 4000 Din. Drugo tombolo, šivalni stroj, je zadel Janko Onič, kovač iz Mejne ulice, tretjo, kuhinjsko opremo, Marija Deutschmanova, hči viničarja iz Rošpolja, kolo je zadel Peter Grahovar, kovačev sin iz Studencev, kuhinjsko posodo je dobila Josipina Lobnikova, potnica s Slomškovega trga, špecerijo Josipina Koresova, čevljarjeva žena z Aleksandrovo ceste, gramofon Ferdo Cehner, učenec 5. razreda osnovne šole s Pobrežja, otomano Karl Gregorčič, strugar z Magdalske ceste, blago za obleko Anton Gomilšek, mizar-ski pomočnik s Tezneja, servis za 6 oseb Anton Koban, inštalater iz Mlinske ulice, blago za obleko Vinko Novak, viničar s Košakov, dva kubična metra drv pa je dobil delavec Marijan Roškar s Pobrežja.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 37 številki: zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o družinskih, shodih in posvetih; pravila bratovske skladnice za zavarovanje delavcev in nameščencev pri podjetjih, ki spadajo pod rudarske zakone; spremembe v pravilih o opravljanju državnega strokovnega izpita v resoru ministrstva za trgovino in industrijo; zbiranje podatkov za odmero pridobnine in davka neposredno od železniških edinic; dopolnitev razglasa banke uprave o prevažanju prtljage z avtobusi in objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu.

Občni zbor Vinarskega društva za Maribor in okolico. Včeraj dopoldne je imelo Vinarsko društvo za Maribor in okolico v lovski sobi pri »Orlu« svoj letni občni zbor. Zborovanja se je udeležilo precejšnje število vinogradnikov. Iz poročil posameznih funkcionarjev je bilo razvidno živahno delovanje in žilavo prizadevanje društvene uprave za zboljšanje težavnega položaja naših vinogradnikov. Dnevni red je bil zelo obširen in je vseboval tudi predavanje profesorja g. Vojske o sredstvih za omiljenje današnje vinogradniške krize. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor s predsednikom g. Kronvoglom na čelu.

Izredni občni zbor Nabavljalne zadruge državnih nameščencev. Na izrednem občnem zboru Nabavljalne zadruge državnih nameščencev, ki je bil včeraj dopoldne v zadrugi dvorani, so bili v upravni odbor izvoljeni gg. Anton Rehar, sodni svetnik Pečnik, višji sodni oficial Ivan Humar in poštni uradnik Pavel Kandus.

Šolska vodstva, pozor! Letošnji XIII. Ljubljanski velesojem se bo vršil od 3. do 12. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša upravo Ljubljanskega velesoja, da naj svoje majske izlete tako uredijo, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesojem. Na velesojem bo zbrano vse, kar zamore zanimati tudi mladino, dvigati njen narodni ponos in bistriti razum. Za učence vseh šol in zavodov bo znižana vstopnina po 3 Din. Dan obiska pojuhen, vendar se nedeljski in prazniški popoldnevi ne priporočajo.

Pisemska pošta s »Zeppelinom« za Južno Ameriko. Zrakoplov »Graf Zeppelin« bo v letošnjem letu 9 krat odplul v Južno Ameriko. V zvezi z Južno-ameriško letalsko družbo bo prevažal pisemske pošiljke za dežele v Južni Ameriki, in sicer za Argentino, Bolivijo, severno Brazilijo, Čile, Paragvaj, Peru in Urugvaj. Polet iz Evrope do cilja bo trajal tri dni. Za odpravo s tem zrakoplovom smejo pošte sprejemati navadna priporočena pisma ter navadne dopisnice, kakor tudi poslovne papirje, tiskovine in blagovne vzorce. Za te vrste pošilk zračne pošte je treba plačati poleg redne poštne pristojbine še posebno dopolnilno pristojbino za zračni promet. V naši banovini naj se oddajo pri poštah pošiljke najkasneje 3. in 31. maja, 28. junija, 2. in 31. avgusta, 13. in 27. septembra ter 11. in 25. oktobra. Iz Maribora bodo odpravljene te pošiljke z vlakom, vsakokrat ob pol 6. uri.

Krizo je treba zlomiti. To je sicer težavna naloga, izvedljiva pa je vendarle. Splošno krizo skuša premagati vsakdo na svoj način, potrebna pa so seveda tudi sredstva za splošno akcijo. Eden značilnih znakov našega časa je, da denarja na trgu primanjkuje, leži pa skrit po predalih, posteljah in raznih kotih. Iz pretiranega nezaupanja in skepse skrivajo prav gromotno močnejši svoj denar in tako povzročajo v veliki meri vso stagnacijo. Je nekaj podobnega, kakor je bilo v vojni dobi, ko je naenkrat začelo primanjkovati živeža, prav zaradi tega, ker so mnogi nakopili in skrili zaloge za cela leta. Iz te psihoze je treba ljudstvo predramiti. Producenti in podjetniki morajo znova začeti trdo delo pridobivanja odjemalcev. V prvi fazi krize in njene psihoze so se namreč stare vezi med producenti in konzumenti močno zrahljale in potrebno je ustvariti nove zveze in sicer še na boljši podlagi, kakor so bile prej. Najboljša opora dobrih in trajnih zvez pa je vsekakor medsebojno zaupanje. Pri ustvarjanju in vzdrževanju takih zvez igra zelo vlogo naš Ljubljanski velesojem, ki bo zopet odprl svoja vrata od 3. do 12. junija t. l. Naša podjetja se v polni meri zavedajo pomena velesoja ter bodo v današnjih razmerah še bolj kakor kedaj poprej potom nje iskali in si utirali pota do najširših plasti odjemalcev.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 14 stopinj nad ničlo; barometer je kazal pri 16 stopinjah 732; reduciran na ničlo pa 730,1; vlažnost 97; vreme je vetrovno in oblačno.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 8. maja. Zaprt.

Torek, 9. maja ob 20. uri »Mornar«. Red C.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s »Franz Josefovo« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Grajski kino. Samo še 2 dni krasna zabavna opereta »Jaz in cesarica« (Cesaričina podveznica) z Liliano Harwey, Mady Christians, Friedl Schuster, Heinzom Rühmannom v glavnih vlogah. Ta film je ena najboljših operet, kar se jih je dosedaj kazalo v Mariboru. Krasna oprema, sijajna igra srčkane Liliane Harweyeve, izborna petje, melodiozna godba. Pride: »Fantom Durmitorja«, velfilm, posnet po domačih krasotah naših gora in pokrajin z Ito Rino in Hinkom Nučičem v glavnih vlogah. Film je nemški, ima pa tudi scene in pesmi v našem jeziku.

Kino Union: Od danes ponedeljka dalje »Ljubavni regiment«, izvrstna vesela vojaška opereta krasnega petja in lepih melodij z Gustavom Fröhlichem in srčkano Dolly Haasovo. Pripravlja se senzacija dneva, velfilm »Don Quichotte« z ruskim odskim umetnikom in najboljšim pevcem sveta Fjodorom Šaliptom.

Pod imenom »Kneipp« se prodajajo različne ponaredbe prave Kathreinerjeve Kneippove sladke kave. Izkušena gospodinja kupuje in vzame samo originalne zavitke s sliko župnika Kneippa!

S kolom po glavi. Predvčerajšnjim je v Framu neki viničar udaril 32letnega viničarjevega sina Friderika Müllerja tako hudo s kolom po glavi, da so ga morali mariborski reševalci spraviti v bolnišnico.

Razne nesrečne nezgode. S kolesa je padel 30-letni delavec Risto Durič z Meljske ceste in se nevarno poškodoval na glavi. Prepeljan je bil na reševalno postajo, kjer je bil obvezan. Potrebno prvo pomoč so nudili reševalci tudi še 46-letnemu kleparju Mihi Jodlu z Ruške ceste, ki mu je padla v soboto popoldne s poslopja nove kolodvorske carinske pošte železna spojka na glavo, dalje 5-letnemu Ivanu Miklošu iz Smetanove ulice, ki je padel istega dne popoldne tako nesrečno, da se je občutno poškodoval na glavi, 18-letnemu optiku Francu Amonu iz Murkove ulice, ki se je z nožem občutno poškodoval na levi podlehiti in pa 35-letni služkinji Frančiški Kozarjevi s Koroške ceste, ki se je v soboto zvečer okrog 21. nevarno opekla po obeh nogah. Reševalci pa so morali prepeljati z rešilnim avtomobilom v bolnišnico 29-letnega brezposelnega mesarskega pomočnika Ludvika Schwarzja s Pobrežja, ki je padel in si nevarno ranil desno koleno, 16-letno Ano Ramšakovo z Meljske ceste, ki jo je pred Koražijevo hišo na Aleksandrovi cesti povozil neki avtomobil in 44-letnega posestnika Jakoba Rišnerja iz Bresterne, ki je zadel v Kamnici v soboto zvečer nevarne poškodbe na glavi.

Tatvina perila. Neki stranki v Gospojni ulici je neznan tat odnesel v soboto dopoldne z zaklenjenega podstrešja več kosov perila, ki se je tamkaj sušilo. Tat je odprl podstrešje s ponarejenim ključem in nato brez sledu izginil.

Ukradeno kolo. V soboto zvečer med 21. in 23. uro je izginilo iz veže turške kavarne v Tattenbachovi ulici mesarju Josipu Radiju iz Vrtnice ulice nezaklenjeno črno pleskano kolo znamke »Ideal«, vredno 1000 Din.

Drobne vesti s policije. Aretirani so bili Jakob Š., ker je prodajal perilo sumljivega izvora, neki Ivan P., zaradi poškodbe tuje lastnine in dva brata Čedomir in Rajko T., ker sta brez dovoljenja beračila po mestnih ulicah. Prijavljeni pa so bili Lujo C. in njegovi tovariši, ki so se pretepali na cesti, nadalje neki Friderik D. zaradi grdega vedenja in trije kolesarji Lovrene P., Ciril O. in Jakob D., ker so kolesarili po prepovedanih poteh.

Črešnjevce

Mamice Ane Erkerjeve ni več v Črešnjevcu. Zopet se je zahotelo smrti, zahotelo se ji je življenja, požurila je osire korake, stopila je z naperjeno koso v preprosti domek k bolnici, objela jo je in šli sta v trdnem objemu daleč tja, kamor vsi nekoč poromamo. Dolga je ta pot. Revičica se je že dokaj časa pripravljala na njo, toda spremljevalke — smrti — šeni bilo. Prišla pa je in je dahnila v njen obraz in postal je blede. Od takrat je ostala v njeni oblasti. Roke so ostale mirne, telo je omahnilo za večno. Toda mi otroci nismo mogli verjeti tej spremljevalki, da si jo je tako vzela v oblast. Saj so bila njena lica še vedno rdečkasta in njena ustna še vedno na smeh in obraz dobrovoljen. Čudna je ta sprememba. In vendar je bila resnica. Izmučeno telo, ki ga je življenje docela izželo, leži danes mirno, počitka potrebno. Roke, ki so storile delo desetih mater, ne ene, so si sedaj oddahnile. Njene modre oči, ki so bile izraz same miline in dobrote, ki so gledale osmero otrok ter jih v ljubezni bdeče vodile skozi življenje, so izgubile svoj sijaj. Zaprle so se. Le cvetke, ki si jih v življenju tako ljubila, Te sedaj krase še nekaj ur tu na zemlji. Vem, da bi se Ti zaiskrile oči in izmučeno srce bi kriknilo od veselja, ko bi se mogla ozreti okrog sebe v tolikem cvetju, ki Ti je bilo v življenju tako drago. Daj, le sadi si še cvetke na onem svetu, saj smo Ti jih dovolj še v grob dali s seboj! — Ljuba mamica, je li to mogoče, da ne bo več sijaja Tvojih oči? Je li mogoče, da more tak sijaj oči za večno ugasniti? Žena, mati, ki jo pusti mož — skrbnik družine — z osmero drobne dece samo, popolnoma samo na razpotju življenja v najtežjih dneh ter se preseli v večnost, taka mati, ki še povrh vsega žrtvuje vse življenje v dobrobiti deci in ne kloni pod pezo težav — sama, taka mati je vredna spomina in hvaležnosti. Toda sedaj se je dopolnilo njeno življenje. Srto je močno drevo. Sila življenja ga je premagala in njeno blago srce ne bije več... Žrtvovala si sebe, da si nam otrokom storila dobro. Mama, če Ti nismo v življenju dovolj izkazali hvaležnosti, vedi, da nam boš zdaj in vse naše življenje najsvetlejša zvezda, — vzor matere, ki je storila več kot svojo dolžnost materinstva, Blag Ti spomin!

Granata v peči.

V Pucaku na vzhodnem Slovaškem se je zgodila te dni težka nesreča. Vaški kovač Bartko je našel na polju granato, ki je izvirala še iz vojnih časov. Kovač je vzel granato s seboj in jo kazal sosedom, ki so se tega večera zbrali v njegovem stanovanju. Kot star »frontnik« je zbranim dokazoval, da granata ni več nevarna in je tudi nazorno dokazoval funkcije posameznih delov granate. Končno je vrgel granato v zakurjeno peč. Že v naslednjem trenutku pa se je razlegla strašna detonacija in vsa enonadstropna hiša je bila takoj nato le kup razvalin. Pri tem so bili ubiti vsi vaščani s kovačem vred, pri življenju je ostal le neki kmet, ki je lažje poškodovan.

Norec in 250 kg opija.

V Marseillu je pristal pred dnevi parnik »Teophile Gautier«, ki je prispel iz Daljnega vzhoda. Pri natančnem pregledu parnika so zaplenile luške carinske oblasti 250 kg opija, ki so ga našle skritega v kabini, v kateri se je vozil neki nevarni norec, ki so ga vkrcali v Carigradu. Uvedena je bila preiskava, ki je ugotovila, da so bili v tihoapstvo zapleteni ladijski poveljnik in več njegovih častnikov, ki so bili takoj tudi aretirani.

Rusija ima 32.000 kinematografov.

Na prvi kinotehniški konferenci, ki je bila pred dnevi v Leningradu, je bilo ugotovljeno znatno naraščanje števila kinematografov v Sovjetski uniji v zadnjem času. Trenutno posluje v Rusiji okrog 32.000 kinematografov. Pri veliki naraščanju kinematografov pa je, kar se zdi skoraj neverjetno, močno zaozerala produkcija filmov. Filmske tovarne delajo zelo počasi in so stroški za izdelavo novih filmov tako visoki, da se produkcija le težko izplačuje. Pomanjkanje filmov se opaža pred vsem v podeželskih kinematografih.

Jugoslovanski proletariat ob severni meji stopa na plan

Velikasten shod narodnega ročnega in duševnega delavstva — Enotna fronta nevstrašenih borcev za gospodarske, kulturne in socialne pravice — Navdušena množica dviga na ramena svoje govornike — Sprejeta resolucija

Vse tisto, kar je ležalo v povojnem nacionalnem Mariboru pokopano zaradi razmer ali potlačeno pod besnenjem divjih strankarskih strasti, vse kar je bilo resnično nacionalnega, poštenega in idealnega, vse je bruhnilo z neubranljivo silo našega zavednega malega nacionalnega človeka na dan na včerajšnjem narodnem shodu, ki ga je sklicala mariborska podružnica Narodne strokovne zveze na verandi pivovarne »Union« pod geslom: »Narod vse, vse drugo nič!« — Shoda, kakršen je bil včerajšnji, Maribor zlepa ni videl in ne slišal od velikih zgodovinskih dni narodnega osvobojenja v velikem letu 1918. Brez vsake reklame, brez podrobne agitacije, na gol poziv se je zbrala na shodu mogočna armada, — objektivni števec so našli nad 5.000 udeležencev, — da manifestira za močno, nedeljivo in socilano jugoslovansko, za moč naroda in njegovih delovnih sil, ki jih je 15 let teptal z našimi lastnimi sredstvi, izrabljajoč slovensko pohlevnost in ponižnost, oholi tuji kapital.

Petnajst let trpljenja našega malega človeka, petnajst let težkega molka, ko so bila srca polna ognja in ljubezni, petnajst let zaničevanja in poniževanja na lastni, s krvjo prepojeni in s krvjo ohranjeni zemlji je za nami! Včeraj pa je izbruhnilo vse, kar je nosil in trpel naš nacionalni človek v svoji duši polnih petnajst let, s tako silo na dan, da ji ni moglo postaviti jezu ali zapreke in da se mora slišati glas prebujenega nacionalnega Maribora preko širne domovine tja do Ljubljane, Zagreba, Beograda in še daleč preko državnih meja, kjer se nam hoče kovati naša izpremenjena usoda in kjer čakajo v velikem upanju in globoki veri bratska srca, da postane Jugoslavija ono, kar smo od nje pričakovali, v kar smo trdno upali in za kar so mrli stotisoči naših junakov na bojnih poljih, na avstrijskih streliščih in vešalah ter v mrzli temini habsburških ječ in internacijskih taboriščih. Po petnajstih letih je zopet vzkipeo morje narodnega navdušenja in množice so dvigale svoje borce na ramena, zavedajoč se svoje moči, slavne zgodovine, svojega poslanstva in svojih pravic.

V krasnem majniškem jutru, v dihu prebujajoč se narave, se je zbudila obmejna narodna trdnjava Maribor v svoj veliki nacionalni praznik. Nad mestom in okolico so s prvimi solničnimi žarki zaplavali živahni, vzpodbujajoči zvoki godbe in iskrene slovenske pesmi. Ulice so bile oživele in goste (trume našega zavednega ljudstva so pohitele z mladostnim korakom v srce obmejne stráže. Nič več sklonjenih glav, nič več povešenih oči in v tihih srdih ter grenki bolesti skrčenih pesti! Radostna lica, vder pogled in smel pohod gospodarjev svoje zemlje je vzbudil v onih, ki nosijo zavest greha zadnje preteklosti v svojih prsih, strah in trepet, kakor ga še niso pokazali doslej! Narod pa ni iskal mlačevanja! Zavedajoč se svoje visoke kulturne stopnje in vzorne vzgoje se je zadovoljil z zadoščenjem, ki mu ga je dala bojazljivost narodnih izdajic in tujih plačancev. V vzgledni, disciplinirani manifestaciji je dal proletariat duška svojih polni, razbolni in tako težko preizkušani duši.

Točno ob pol 10. uri je otvoril zborovanje predsednik mariborske podružnice Narodne strokovne zveze g. Bajt, ki je pozdravil zbrane množice in zastopnike vseh nacionalnih, stanovskih in narodno-obrambnih organizacij. Pred prehodom na dnevni red je prečital vdanostno brzojavko kralju Aleksandru I., ki jo je sprejela množica z nepopisnim navdušenjem in viharnim odobravanjem. Svojemu narodnemu vladarju so se poklonili nacionalni delavci in nameščenci z naslednjimi besedami: »Na velikem narodnem shodu v obmejnem Mariboru zbrano jugoslovansko nacionalno ročno in duševno delavstvo pošilja NI. Vel. kot prvemu in najvišjemu zaščitniku za njegove pravice izraze najgloblje vdanosti in neomajne zvestobe!«

Besedo je povzel nato g. dr. Irgolič, ki je naglasil, da je bil današnji shod sklican pod geslom jugoslovanskih nacionalistov: »Vse za narod!«. Opisal je v živih besedah zavist in pohlep naših sosedov po naši lepi zemlji in poudaril, da se tega naš narod ne ustraši, ker je dovolj močan in pripravljen na vse napade. Kakor je že branil svojo zemljo, tako jo bo branil tudi v bodoče in ni misliti, da bi kdaj stopila na to zemljo sovražnikova noga. Naši meči so nabrušeni, naše puške so nabite! Naš narod molči. V srcu in v duši dela, neprestano dela. Toda še hujši, kakor so naši sosedje, so sovražniki, ki živijo nemoteno med nami, na naših tleh, jedo naš kruh in poleg tega tajno rujejo in rovarijo proti vsemu, kar je nam svetega. Z današnjim dnem je vsega tega konec, ker odmev poziva: »Vse na branik!«, je bil tako močan, da trepet pred njim sleherni sovrag. Z današnjim dnem se pričinja novo življenje.

Viharno pozdravljen je stopil pred množico zastopnik »Narodne odbrane« g. dr. Miloš Vauhnik, ki je izrazil veliko veselje »Narodne odbrane« nad prebujenjem nacionalnega proletariata. Nacionalna ideja, ki je vzklikala že takoj po osvobojenju v širokih masah našega delavstva, se je v teku let izpopolnjevala in dobila trdno in pravo osnovo nacionalne proletarske mase. Bili so časi, ko je bil nacionalizem privilegij boljših krogov. Toda teh časov ni več. Danes stopa nevstrašeno na plan naš mali človek, naš jugoslovanski proletarec, ki je opora in stebel naše države. Vsa gesla »internacionalistov« so se izkazala kot utopije in prazne fraze. Internacionalizem je popolnoma odpovedal in ga sploh ni. Če bi kdaj bil, bi ne bilo tistega krvoprelitja, ki ga zahtevajo naše osvobojenje, nikdar ne bi bilo zahtev po reviziji mirovnih pogodb, ne bi pa tudi bilo vseh ogromnih krivic, ki so se zgodile malim narodom. Odločno je zavrnil internacionalizem, ki ga oznamjajo nekateri rdeči »generali brez armad« v obmejnem Mariboru. Da ti ljudje sploh še upajo javno rastopati, je naša sramota. Potreben je le kratek pogled v zgodovino prevratnih dni, ko so ti ljudje pljuvali na vse, kar je bilo slovensko in so s svojimi obhodi po našem Mariboru pred tujimi komisijami zahtevali priključitev k Avstriji. Čeprav nekoliko pozno, pa se je vendar prebudil v našem človeku pravi, odločni Jugoslovani, ki zahteva kruha in strehe pod lastnim krovom. S pozivom k slogi, v kateri je moč in rešitev, je zaključil ob bučnem odobravanju svoj temperamentni govor.

V imenu nacionalnega mariborskega nameščenstva je pozdravil zborovanje predsednik »Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev« g. Ljorje Doležal, čigar vzpodbudne besede solidarnosti in nacionalne zavednosti je sprejel zbor z viharnim navdušenjem. Za njim je izrekel tople pozdrave v imenu tezenskega narodnega delavstva g. Tomažič, ki je razgalil vso resnico, temelječo na naši preveliki popustljivosti in neumestni gostoljubnosti v škodo našega trpečega, narodno zavednega proletarca. Svoja izvajanja je končal s preresnično narodno prislovico: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tučevji petli!« Zborovanje je nato pozdravil še g. Adolf Ogrizek, nakar je stopil za mizo, z nepopisnim navdušenjem pozdravljen, voditelj narodnega delavstva in glavni govornik g. Rudolf Tumpelj.

Njegova izvajanja so podala pravo sliko današnjega položaja v obmejnem Mariboru, tako v narodnostnem, kakor tudi v socialnem pogledu.

Prvič v zgodovini Maribora se je zbrala danes armada narodnega proletariata, da dá duška sebi, da obračuna z vsemi, ki so do danes teptali in poniževali našega človeka, da napravi konec tej sramoti. Nacionalni ročni in duševni proletariat se je zavedel svete resnice: »Svaka sila do vremena«. Stopil je na plan, da ga vidijo vsi razdiralci, da ga sliši tudi Beograd. Veliko truda so imele razna nacionalna društva in organizacije, da bi oprale sramoto našega Maribora, v katerem živi

množica državotvornih in narodnih ljudi brez posla, ker jim stotine inozemcev, opredeljenih marksistično in nemško nacionalno, odjedajo vsakdanji kruh. Vsakdo pozna slovenskega delavca, pozna ga mrzla tujina, da je priden in sposoben za vsako delo. Ko pa je potrkal in poprosil za delo pri mariborskih tovarnarijih, dela ni dobil. Prav zato, ker je nacionalen! In taki primeri so se množili in ponavljali od leta do leta, našega nacionalnega človeka je bolelo, da mu ti tuji paraziti nočejo privoščiti koščka kruha na njegovi zemlji, za katero so njegovi predniki, bratje in on sam prelivali kri. Ugotovljeno je, da je po mariborskih tovarnah in podjetjih zaposlenih pod pretvezo »strokovnjakov in nenadomestljivih« nad 90 odstotkov nemških nacionalistov, ki pa niso nobeni strokovnjaki.

V tukajšnjih tovarnah sedijo po pisarnah blagajniki, knjigovodje, moške in ženske pisarniške moči, stojijo ob strojih razni mojstri in monterji, tisoči naših kvalificiranih ljudi pa tava brez dela in gleda s strahom v svojo bodočnost. In prav ti ljudje delajo propagando za nemški šovinizem, ti ljudje preganjajo in psujejo našega ponižnega delavca, ti ljudje sejejo nezadovoljstvo med našimi delavskimi množicami. Največja sramota pa je, da mora naš delavec na nemško povedati opravljati svoj posel. Kljub zakonitim predpisom se mariborske tovarne in podjetja še danes poslužujejo nemških tiskovin, imajo nemško knjigovodstvo in nemško korespondenco. Naša oblast bi morala vse to vedeti in zato je njena dolžnost, da izvede najstrožjo revizijo. Vsa ta podjetja izkazujejo v svojih letnih bilancah malenkostne dobičke, večinoma pa celo izgubo, čeprav čivkajo že vrabci na strehah, da grede težki milijonski dobički, nakopičeni z žulji našega človeka, preko meje.

Poleg teh tovarnarjev in tujcev pa so tudi marksisti, ki si upajo teptati našega nacionalnega delavca in pljuvati na vse, kar se imenuje jugoslovanska nacionalnost. Našemu delavcu trobijo, naj bo internacionalen in ga zaslepljujejo z razrednostjo. Ugotavljamo pa na tem mestu svečano, da v Jugoslaviji ne poznamo razrednosti, temveč poznamo le enakost, bratstvo in delo. Mi vsi vemo, kdo in kaj so ti ljudje. Zato odločno zahtevamo, da se vsi, ki so leta 1919. javno manifestirali za priključitev Maribora k Avstriji, izženejo! Spominjamo se še, kako so prva poprevratna leta, ko so imeli nekaj besede, grdo ravnali z našim človekom in če jim ni pariral, so ga brez vsega postavili na cesto. In če smo 15 let mirno prenašali vse te krivice, vse sramotenje in ponižanje, vse nesramne napade v njihovem časopisju, danes svečano presegamo, da mora biti v najkrajšem času marksizma v Mariboru konec. In kakor so metali marksisti svoj čas naše ljudi na cesto, tako bomo storili tudi mi! Mirni smo in dostojni, in oblasti naj se ne čudijo, da zahtevamo energičnih ukrepov. Če jih ne bodo storile, bomo prisiljeni poseči po samopomoči. Naš delavec je ponižen, če se ga pa razdraži, postane lev in bo delal kakor lev!

Ob koncu svojega govora je dejal, da je rešitev v nas samih! Naš mali človek, vse naše delavno ljudstvo se mora oteptati raznih krivih prerokov in takozvanih narodnih voditeljev. Samo po delu naj se ti presojaajo. Da pa bo spoznanje pravilno in rodilo uspehe, se mora mali človek združiti v enotno falango nevstrašnih borcev za svoje in celokupnega naroda gospodarske, kulturne in socialne pravice. Kot en moč moramo zahtevati predvsem kruha za svoje domače ljudi. Zahtevati moramo absolutno spoštovanje našega jezika v javnem in privatnem življenju od vsakogar, ki živi na naši zemlji. Zahtevati moramo pravično rešitev plačila za duševno in ročno delavstvo. Zahtevati moramo absolutno priznanje našega državnega in narodnega edinstva in spoštovanje našega naroda. Vzgojiti moramo našo dečo v prave nacionalne in prepričane jugoslovanske državljane. Onemogočiti moramo za vsako ceno za-

postavljanje naših ljudi kjerkoli in od kogarkoli. Onemogočiti moramo izkoriščevanje gospodarsko šibkih po tujem in domačem kapitalu. Izvojevati moramo popolno zmago resnice in pravice.

Vse to bomo dosegli, če delamo, nesebično in pošteno, brez strahu, pripravljeni tudi na žrtve! Zato vsi na delo, da ustvarimo lepšo in boljšo bodočnost našemu jugoslovanskemu obmejnemu Mariboru.

Ko je g. Tumpelj zaključil svoj govor, navdušenje množice ni moglo več ostati v mejah. Krepke delavske roke so se izprožile proti mizi in dvignile svojega voditelja na ramena.

Nov naval navdušenja je pozdravil naslednjega govornika g. Dragotina Vojško, ki je ostro obsodil neznosno nemškutarjenje v Mariboru, ki daje pred tujci mestu popolnoma nemški značaj. Naštel je tudi vse ostale grehe, ki kvarijo pravo lice Maribora, kakor so dvojezične napisne deske, nemški listi, nemški filmi in glasba, zaposlitev nemškutarjskih uslužbencev v javnih ustanovah itd. Zahteval je brezkompromisno borbo za pravice nacionalnega delavstva in nameščenstva. Apeliral je končno na množico, naj ohrani mirno kri in jo pozval, naj pride zopet, ko bo klicana.

Velikastno zborovanje je nato pozdravil narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko, ki je dejal, da je bilo vse to, kar so povedali govorniki, še veliko premalo. Dostavil je, da je tudi med mariborskimi nacionalisti potrebno čiščenje. Želel je v iskrenih besedah pokretu, ki je vzklik v Mariboru, najlepšega razmaha.

Nato je predsednik g. Bajt prečital 18. točk vsebujočo energično resolucijo, ki jo je zbor z velikim odobravanjem in soglasno sprejel. Resolucija bo poslana vsem merodajnim činiteljem kot zadnji memento, da je v obmejnem nacionalnem Mariboru za vedno konec delovanja protitujcev in protinarodnih elementov. Ob koncu svojega govora, v katerem je pojasnil stanje Delavske zbornice in OUZD, je pozval vse navzoče, naj se v čim večjem številu udeležijo velikega praznika nacionalnega delavstva 14. t. m. v Ljubljani, kjer bo nacionalni proletariat dokazal svojo moč, svoj ponos in svojo vzorno preteklost.

Po shodu so zborovalci zapeli himno »Hej Slovani«, nakar se je razvil dolg spreved z godbo »Drave« na čelu po Aleksandrovi ulici pred stanovanje osvoboditelja g. generala Maistra, ki je zveste nacionaliste prrsčno pozdravljal. — Spreved je nato krenil skozi mesto na Kralja Petra trg, kjer je ponovno izpregovoril g. Tumpelj, nakar so se manifestanti po državni himni, ki jo je zaigrala godba, mirno in dostojno razšli.

Ptuj

Požar. V soboto 6. maja, je ponoči izbruhnil požar na Bregu pri Ptuj. Začela je goreti stara kočja, last Alojzije Podhostnikove. Gasilci iz Ptuja in Hajdine so bili kmalu na kraju nesreče in z energičnim gašenjem, katerega je izdatno podpirala motorka ptujskih gasilcev, se jim je posrečilo ogenj v najkrajšem času pogasiti in preprečiti nevarnost za sosedna poslopja. Kdo je ogenj zanelil še ni znano. Škoda presega 15.000 Dn in je krita le deloma z zavarovalnino.

Smrtna kosa. Nagle smrti je umrl pekovski mojster Drago Horvatiček v 54. letu starosti. N. p. v m.!

Zvočni kino. V sredo 10. maja, ob 10. in v četrtek, 11. maja ob 18.30 in 20.30 se predvaja krasni zvočni film »Pesem noči«. V glavnih vlogah Jan Kiepara in Magda Schneider.

Nevaren tat prijet. Orožniki so aretirali že dolgo zasledovanega tatu, ki se je preživljal s tatvinami, posebno je bil izvežban za tatvine koles. Je to 28letni Ciril Postrž, brezposelni zidar iz Bolehneč pri Sv. Jurju ob Ščavnici, brez stalnega bivališča. Dolgoprstneža so izročili sodišču, ki ga je dejalo pod ključ.

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

»To je bila povest o tem, kar sem dosegel. Sedaj pa pridem do zgodbe o tem, kar nisem dosegel. Razodela ti ne bo dosti, ampak jaz si ne želim, da bi ti dosegel tako starost, kakor sem jo jaz, preden prideš do tega spoznanja. Res, da znam ravnati z ljudmi in nisem bedak v svojih rečeh, ampak — ampak — ne morem tekmovati s človekom, ki se je bil učil! Pobiral sem znanje spotoma in to se mi vsepovsod pozna.«

»Nisem opazil tega,« je dejal sin nevoljno.

»Boš že še, Harvey. Boš — kakor hitro dovršiš visoke šole. Mar ne vem tega? Mar ne poznam izraza na obrazih ljudi, kadar me imajo za — tutca, kakor pravijo tukaj? Lahko jih sedaj zdrobim na drobne kosce, ampak v njihovih možganih jih ne morem zgrabiti. S tem ne rečem, da so daleč nad menoj, ampak jaz čutim, da sem nekam oddaljen od njih. Ti pa imaš ugodno priliko. Vsrkati moraš vse znanje, kar ga je in pri tem boš živel z ljudmi, ki delajo isto. Ti bodo vse to delali, da si pozneje služijo največ nekoliko tisočakov na leto; ti pa pomni, da boš delal za milijone. Naučil se boš dovolj prava, da boš skrbel za svojo last, ko mene več ne bo, in moral boš biti resnoben, dober z najboljšimi ljudmi, ki jih moreš dobiti — taki postanejo pozneje prav koristni. Pred vsem pa boš moral odložiti vso navadno, naguljeno šolsko učenost. Nič se ne izplača tako

kot to, Harvey, in to bo v naši deželi vsako leto več dobička dalo — v kupčiji in pa v politiki. Boš že še spoznal.«

»Stvar ne obeta nič dobrega,« je dejal Harvey. »Štiri leta na visokih šolah! Rajši bi si bil izbral telesnega strežaja pa jahto!«

»Nič za to, sinko,« nalagal boš kapital, kjer ti bo najbolj nesel, in mislim, da se dotlej naše imetje ne bo skrčilo, ko boš pripravljen, da ga prevzameš. Premisli vse, pa mi jutri povej. Sedaj pa se porušiva domov. Pozna bova za večerjo!«

Razgovor se je tikal važnih poslov življenja in zavoljo tega Harveyju ni bilo treba praviti o tem materi; Cheyne je bil seveda istih misli. Vendar je gospa Cheyne takoj opazila, da sta se bila moralala razgovarjati o važnih zadevah, in je bila malo ljubosumna. Tistega fanta, ki je bil tako trdo ravnal z njo, ni bilo več; na njegovem mestu pa se je pojavil bistroumen dečko, nenavadno molčeč, ki se je v svojem pogovoru izvešine obračal do očeta. Spoznal je, da je šlo za delo, in potemtakem stvar, ki je presegala njeno razumevanje. Ako pa je imela kake dvome, so se ji razpršili, ko je Cheyne odšel v Boston in prinesel seboj nov dijamantni prstan.

»Kaj sta vidva sedaj delala?« je vprašala z rahlim nasmehom, ko ga je obračala v luči.

»Razgovarjala sva se, samo razgovarjala, mama; na Harveyju ni nič slabega.«

V resnici ni bilo. Harvey se je bil odločil sam po sebi. Resnobo je obrazložil očetu, da so ga železnice zanimale prav tako malo kot kupčija z lesom ali zemljišča ali rudarstvo. Njegova duša pa je koprnela po oblasti nad očetovimi nedavno kupljenimi jadrnicami. Ako bi mu oče tekom primerne časa to obljubil, mu zagotovi, da bo štiri leta, pet marljivo in trezno študiral na visokih šolah. V počitnicah mu mora dovoliti popoln dostop do vseh podrobnosti, tičočih se te ladijske proge — o teh je stavil nebroj vprašanj očetu — od najbolj zasebnih listin očeta v blagajni do vlačilne ladje v pristani v San Francisku.

»Velja,« je dejal Cheyne na vse zadnje. »Samo to je, da se boš desetkrat premislil, predno zapustiš visoke šole. Ako pa ostaneš primerno pri svojem sklepu in se ne oženiš pred triindvajsetim letom, ti izročim vse. Kaj praviš k temu, Harvey?«

»Nič. Ne izplača pa se cepiti prospevajoče podjetje. Preveč je tekmovanja na svetu in Disko pravi, da morajo krvni sorodniki držati skupaj. Njegovi ljudje se nikdar ne obešajo nani. To je en vzrok, pravi, da gre vsem tako dobro. Ampak veš, naša ladja »Tukaj smo« odrine v ponedeljek. Ne ostanejo dolgo na suhem.«

»No, mislim, da bomo tudi mi morali odriniti. Svoje posle sem popolnoma pustil, takorekoč med dvema oceanoma, in sedaj je že čas, da jih zopet vzamem v roke. Sicer mi je zopno; že dvajset let nisem imel takih počitnic.«

»Ne moremo odtod, ne da bi bili pri Diskovem odhodu,« je dejal Harvey, »in

v ponedeljek je spominski dan. Ostanimo vsaj čez ta dan.«

»Kaj pa je praznovanje spominskega dne? Pogovarjali so se o tem v hiši, kjer stanujemo, je dejal Cheyne. Tudi njega ni bila volja, da bi si pokvaril te zlate ure.«

»Veš, kolikor morem razbrati, obsega to praznovanje petje in ples, prirejeno za letovišnike. Disko ga ne ceni dosti, pravi, ker nabirajo pri tem za vdove in sirote. Disko je neodvisen. Ali nisi tega že opazil?«

»No, da, sem. Nekoliko. Mestoma. Torej je nekaka svečanostna predstava ali kaj?«

»Poletno zborovanje. Pri tem preberejo javno imena vseh, ki so izza zadnjega zborovanja utonili ali jih pogrešajo, in pri tem imajo govore, deklamacije in take reči. Potem pa gredo, kakor pravi Disko, tajniki podpornih društev zadaj na dvorišče, pa se preklajo zaradi dobička. Prava predstava pa se vrši spomlad, pravi. Takrat se je udeležijo vsi duhovniki in tudi letoviščnikov ni.«

»Razumem,« je odvrnil Cheyne. »Ostanemo torej do spominskega dne, popoldne pa odrinemo.«

»Mislim, da naj grem do Diska in ga preprosim, da pripelje svoje ljudi tja, preden odrinejo. Kajpada bom moral biti pri njih.«

»Ej, takó je torej,« je dejal Cheyne. »Jaz sem samo boren letoviščnik, ti pr si...«

»Ribič — popolen polnokrven ribič,« je zaklical Harvey, ko je skočil na mimo vozeči voz, in Cheyne je nadaljeval svoje prijetne sanje o prihodnosti.

Sport včerajšnje nedelje

SK Concordia:ISSK Maribor 5:2 (2:0)

Gostovanje državnega prvaka v Mariboru je zbudilo velik interes. Na igrišču v Ljudskem vrtu se je zbralo okrog 1000 gledalcev, ki so prisostvovali zanimivi tekmi.

Concordia v postavi: Demič, Pavešič, Beloševič, Ralič, Agič, Löw, Martinovič, Lolič, in Babič se je predstavila kot zelo dobro moštvo. Vsekakor je letos v močnejši formi kot lani, ko je »Maribor« zmagal s 6:1. Od starta do konca je moštvo vzelo svojo nalogo z najresnejši strani, in čeprav je bil rezultat po poteku igre premalo izražen, se lahko reče, da je upravičen. Njihova igra je bila močnejša ko igra domačih fantov. Lep start je moštvo preskrbel ogromno število žog, lepa in smiselna kombinacija, sloneča na dobri povezanosti poedinih delov moštva mu je dala premoč v igri in v polju, s katero si je napad ustvaril nešteto lepih pozicij. Le dejstvu, da napad ni bil pri pravem strelu se je zahvaliti, da Gutmeier kljub temu ni bil prezaposlen. Pač pa je sicer mariborska obramba imela s tem razpoloženim napadom obilo in preuilo posla. Vrata Concordije je čulval zvesto Demič, ki je odlični bорец. Zelo dobra sta bila branilca. Hali so dominirali v polju. Zanesljivi in sigurni v obrambnem poslu, pa prav tako koristni v podpori napada. Odlična je bila zveza med sredo in napadom. Zlasti se je odlikoval Ralič z

lepim podajanjem žog najboljše plasirane mu napadalcu in je umel dobro izkoristiti krili. V napadu sta vkljub siceršnji homogenosti dominirala dva napadalca lepih sposobnosti: Valjarevič kot srednji napadalec, odlični tehnik in preudaren taktik in Martinovič na desnem krilu, ki je venomer spravljaj mariborsko svetišče s svojimi napadi, centri in šuti v kritične položaje. Od ostalih je bil Babič na levem krilu najšibkejši mož napada.

ISSK Maribor je ponovno razočaral. V postavi: Gutmeier, Savo, Bertonec, Kukanja, Hreščak, Gomol, Zemljč, Bertonec, Privrsek, Dušan, Miro je dal sprejemljivo igro samo na trenutke. Moštvo manjka starta, pokrivanja in pravega plasiranja. Nemogoč je bil Miro na desnem krilu, a tudi Zemljč na levem je povsem odpovedal. Zvezi pa sta grešili zelo s tem, da sta vedno ostajali v ozadju in pretežen del igre pomagali kot halfa, namesto da bi pomili vrzeli v napadu. Krilcev »Maribor« ni imel, pač pa pet branilcev. Včerajšnja krilska vrsta je bila pod vsako kritiko. Hreščak je za mesto srednjega krilca malce prepočasen, Kukanja pa je od tekme do tekme slabši. Gomol še ni povsem zrel za prvo moštvo; manjka mu predvsem še pravilno plasiranje in smiselno konstruktivno delo, sicer pa obeta postati ob primer-nem treningu še dobra moč. Branilca sta

bila neprenehoma zaposlena in sta morala zaustavljati in zavračati napad za napadom. Najboljši v tej formaciji je bil vsekakor Bertonec I. Savo je zaostajal za svojo običajno formo. Gutmeier je dobro branil svoje svetišče.

Tekma sama se je odigrala v živahnem tempu in je potekla zares v prijateljskem stilu. Bila je vseskozi fair.

Sodil je g. dr. Planinšek.

V predtekmi je mladina ISSK Maribora porazila mladino SK Svobode 6:0.

SK Svoboda:SK Ptuj 5:3 (3:1).

Na novem igrišču SK Svobode se je včeraj dopoldne odigrala prva verifikacijska tekma med SK Ptujem in SK Svobodo pod vodstvom g. Berganta. Zmagali so domačini v razmerju 5:3.

V tekmovalju za prvenstvo rezerv sta se včeraj srečala SK Rapid in SK Svoboda. Rezultat je bil 11:1 (6:0) za SK Rapid.

SK Železničar:SK Ilirija 1:0 (1:0).

Zadnja tekma v tekmovalju za prvenstvo LNP se je včeraj odigrala v Ljubljani. Železničarji so izvajevali lepó zmago in tako potisnili »Ilirijo« na zadnje mesto.

Ostale nogometne tekme.

Curth: Švica:Jugoslavija 4:1 (2:1).

Firence: Italija:Češkoslovaška 2:0 (2:0).

Beograd: BSK:Warszawianka 4:0 (2:0).

Zagreb: Hašk:Viktorija 2:0.

Praga: Italija B:Češkoslovaška 2:1.

Lahkoatletski miting SSK Maratona

Včeraj dopoldne je priredil agilni SSK Maraton prvi letošnji lahkoatletski miting. Organizacija prireditelj je bila zelo dobra in v večjih rokah. Doseženi rezultati so za mariborske razmere prav dobri in so bili naslednji:

Tek 400 m: 1. Ferenščak (Maraton, Zagreb) 56.4; 2. Hofer (Rapid) 57; 3. Uratnik (Maraton, Maribor).

Tek 200 m: 1. Gutmeier (ISSK Maribor) 25.6; 2. Mühleisen (Rapid) 25.9; 3. Ferenščak (Zagreb).

Tek 3000 m: 1. Grmovšek (Maraton) 10:9.6; 2. Štiglic (Rapid); 3. Murko (ISSK Maribor).

Štacija 800x400x200x100 m: 1. SSK Maraton v postavi Grmovšek, Uratnik Vidic in Lešanc v času 3:53.6. 2. SK Rapid, 3. SK Železničar.

Met kopja: 1. Rudl (Maraton Maribor) 44.61 m; 2. Ribarič (GSSK Maribor) 39.69 m; 3. Požar (Železničar).

Met kladiva: 1. Rak (Žel.) 39.42 m; 2. Rudl (Maraton) 37.44; 3. Vidic (Maraton) 37.19.

Met krogle: 1. Rak (Žel.) 11.34; 2. Vidic (Maraton) 10.89 m.

Skok ob palici: 1. Fika (Maraton) 3 m; 2. Rak (Žel.) 2.70 m.

Skok v višino z zaletom: 1. Fika (Maraton) 1.65; 2. Jeglič (Rapid) 1.60; 3. Mlekuš (ISSK Maribor) 1.55 m.

Mali oglasi

Razno

PRISTNO VINO

od 10 litrov naprej, se prodaja po 4 Din liter, v Vrazovi ulici št. 9. 1666

SURKOL

sigurno sredstvo za pokončavanje škurkov in rusov. Drogerija Kanc. 1404

OBLEKE, ČEVLJE,

če tudi potrebne popravila, knjige, nakit, porcelan, pohištvo, perilo, plača najboljšje Grajska starinarina, Trg svobode. 1662

MODRA GALICA

po Din 5.65 za kg je družbenim članom v vsaki množini na razpolago pri Kmetijski družbi. Meljska cesta 12. 1537

MARTIN SAFRAN,

sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

NOGOMETNE ŽOGE

in zračnice v vseh velikostih nudl Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1526

Stanovanje

IŠČEM SOBO IN KUHNJO v bližini tovarne Doctor in drug. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Takolje«. 1665

TRISOBNNO STANOVANJE,

lepo, oddam takoj v najem. Vprašati pri A. Potočniku, krojaču, Meljska cesta 15. 1667

ŠTIRISOBNNO, MODERNO STANOVANJE

z vsem komfortom, oddam s 15. ozir. 1. Julijem 1933. Naslov v upravi lista 1559

Sobo odda

SEPARIRANO SOBO z glasovirjem oddam za Din 250.—. Grajska starinarina, Trg svobode 1. 1661

LEPO, SOLNČNO SOBO s prostim vhodom, oddam ene mu ali dvema gospodoma. Aleksandrova cesta 55, I. levo. 5000

Službo dobi

IŠČEMO ZAUPNIKE-CE vseh slojev, katerim zagotavljam pri povoljnem delovanju stalno uradniško mesto. Pisemne prijave na uradnišvo pod »Bodoči uradnik«. 1629

Spomnite se CMD

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPŠE

MODNE LISTE